

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita P. Balthassaris Alvarez, Societatis Iesv Religiosi

Puente, Luis de la

Coloniae Agrippinae, 1616

Cap. XX. Aliqui valde insignes Metinæ Tyrone. Et recensentur quædam
notatu dignissima fratum Francisci Godoij, & Antonij Padillij

urn:nbn:de:hbz:466:1-42916

trocedere cogerent: euaderet non vtcung^s Sancti
sed valde in sanctitate excellentes. Hac dixi, y
tanquam testis oculatus confirmarem feruorem
qui tunc in illo Nouitiatu vigebat.

CAPUT XX.

*ALIQUIA VALDE INSIGNES
ac feruentes Metinæ Tyrone. Et recen-
sentur quedam notatu dignissima
fratrum Francisci Godoij, &
Antonyj Radillij.*

V o tempore P. Balthasar Re-
ctor & Magister Nouitiorum
erat Metinæ, erat etiâ Salman-
ticæ P. Martinus Gucierius Re-
ctor & concionator (cuius po-
stea faciemus mentionem) cui
etiam Deus D.N. altissimū de-
dit Orationis donum, cum magna vi & efficaci-
tate verborum: ita vt rationibus, quas adferebat,
conuinceret, ac ligaret intellectus audientium.
quod ego ipse adhuc sacerdotalis, & studiosus Theo-
logiæ Vallis Oleti animaduerti. Ingressus enim
die quodam domū nostrā professam, vt concio-
nem audirē, nesciēs quis eam esset habiturus: fuit
autem prædictus Pater: & paulò post, quād audire
inciperem, nesciens quis esset, aut quī vocaretur,
adeo obstupui spiritum illum, & efficacitatem, qua
loquebatur, vt intra me ipsum dixerim, & nescio
an etiam ore protulerim ductus interno sensu, quē
in corde

in corde habebam: hic concionator non est sicut
xateri, sed res quædam superior. Et quamvis mul-
tos alios insignes concionatores omnium Reli-
gionū, qui in ea ciuitate tunc florebāt, audiuisset:
estamen mihi visi sunt, valde inferiores respe-
tive habebāt cōmuniter viri graues: nam ad eius
conclaves plurimi Doctores, & Collegiales om-
niū Collegiorū, imò aliqui etiā in forma, & ordi-
nationū multos studiosos, insignib. prēditors dotib.
impulit ad renunciādum mundo, & statum Reli-
giosum amplectendū: quorū nō pauci Societatē
sunt ingressi. Sed cùm die quodā tristis esset, ac de-
solatus, quod Collegiales maiorū Collegiorū ad
id nō permouerētur, audiuīt vocē sibi dicētē, bo-
noe esset animo; breui enim sex ingressuros: quod
ita euenit, nā intra breue tēpus sex fuerūt ingressi,
ex majoribus Collegijs bini ex singulis; & præter
hos alij etiam, in ipsa Vniveritate valde eminen-
tes, ingressi sunt. Qui omnes Metinam iuerunt, vt
P.Balthassaris doctrina, & spiritu fruerentur: per
quem magna à Deo dona acceperunt. Inter quos
valde excelluerunt Ioannes Orthunus, & Fran-
ciscus Cordubensis, & Pater Doctor Franciscus
Ribera, qui fuerat vnuus sex Collegialium ma-
iorum, quos diximus. Sed quoniam maximē
Salmanticæ orum vita resplēduit, cùm essent e-
iusdem Patris Balthassaris subditi, de eis agemus
inferiū in capite trigesimō: nunc autem de
alijs duobus tantū, & quæ insi-
gnibus, atque illi fue-
runt, dicamus.

§. I.

§. I.

Frater Franciscus Godoius.

PRIMVM locum demus insigni Martyni Frâncisco Peretio Godoio oriundo ex Tarragis, Oppido Archiepiscopatus Toletani. Hic, cùm Salmanticæ studeret, recepit se ad nostrum Collegium Exercitiorum spiritualium causat in quibus tetigit cor eius Deus, ut mundo renunciat, & Societatem ingrederetur: habebat tamen non paucas difficultates ne tantæ Vocationi consentiret; & inter alias hanc, quæ erit in se reuera esset leuis, magnam tamen ipse reputabat, absconde scilicet esse mustacia, quæ habebat valde longa; de quibus inaniter se iactabat, quasi signum elegantiæ, & roboris sui. Sed præualuit inspiratio Dei, qua impellente arripuit forfices, & illa proprijs manibus abscidit: sic enim videbatur sibi iam inhabilis, & ineptus, ut posset in domum sua redire. Tantoque feroce admitti petijt in Societatem, ut statim admissum miserint Metinam ad Tyrocinium, ubi eodem semper feroce progressus est, fouente, & calcar ad id addente feruenti suo Magistro.

CONTENDEBAT omnes suas actiones maxima, qua posset exactione, ac perfectione pergere: Et cùm ibat ad culinam, ita sartaginiæ, tri-podes, ollasque ferreas tergebat ac defricabat, ut mundissimas & splendentes relinqueret, et iam magno adhibito labore. Et cuidam fratri dicenti, cur tantum laborem in rebus illis, ita ex-
ergen-

ergédis poneret, quæ mox essent iterum inficien-
da, respondit, se quotidie vesperi offerre sacratissi-
mam Virgini omnia opera, quæ illo die fecisset;
pudere autem se, rem aliquam illi offerre male
terfam, & non satis mundam: ideoque opus non
recte peractum. Ex quo apparet, quantam etiam
deuotionem erga Virginem sacratissimam gere-
ret, quantumque fructum talis deuotio in ipso
proficeret. Nullam se mortificandi occasionem,
in quibus poterat, prætermittebat. Et cum pro a-
lijs res valde mūdas optarer, sibi tamen ipsi in Re-
fectorio, & præcipue si pœnitentiā aliquam face-
ret, sumendo scilicet sub mensa cibum, aut geni-
bus flexis, aut stādo pro more Societatis, loco stro-
phioli, quod cōmuniter alij habēt, accipiebat ipse
ex culina fōrdidissimū, quem poterat habere pan-
nū, quo & manus, & ipsum os abstergebat, vt hor-
rorem vinceret, quem sentiebat in ea re. Cum se-
mel peregrinaretur cum fratre Ioāne. Sā (qui po-
stea fuit præstans Euāgelicus Operarius: hic so-
cius aduertit maxillam Francisci Peretij inflam-
matam, & sanguine conspersam; eō quod crabro
quidā morderet, & sanguinem extraheret: & nisi
locus eum abegisset, tulisset diutius Franciscus
importunū crabronē: bonus enim frater modica
illatolerantia exercebat se, vt totum postea san-
guinem, vitamque pro suo Creatore effunderet:
quod postea effecit. Hunc eius fernorem inflam-
mabant adhuc magis exhortationes P. Balthassa-
ris: in quibus ille singulari quadam vi præclaras
quaddam sentētias proferebat, valde apud se per-
penas ac benē ruminatas: quæ tanquam columnæ
erant ædificij spiritualis animæ suæ; quas cum

P

tanto

tanto spiritu diceret, penetrabant, & infibuntur in cordibus Novitiorum: ita ut per totam vitam, earum essent memores, & in occurribus necessitatibus ex vsu illis essent. Illarum sententiarum hæc erat vna: nemo degeneret à präexcellens cogitationibus filiorum DEL. Quia eos extimulabat, ad perficendum in sua vocatione; & re ipsa explenda generosa animi proposita, quæ Deus illis communicasset. Ad hæc sententia Francisco Godoio altè fuit impressa, vt vsum eius habuerit in maxima & glorioſissima pressura; quæ potuit ei in hac vita occurrere; nam existens adhuc in Tyroclino, ingenuè ſe obtulit, vt iret in Brasiliam cum alijs quadraginta hominibus Societatis, quos Pater Ignatius Azeuedius, omnium eorum Provincialis ac Superior fecundudecebat.

Et ut varia Diuinæ prouidentiæ consilia in his vocationibus & ad huiusmodi cœpta appareant, referam huius occasionem. Habebat P. Balthasar prope ſe ad latus tamen Franciscū Godoium, cui nescio quid dabat ut acciperet; ad quod accipiens dum cùm' ille manum non tam citò extenderet, quia quid eſſet, non videbat, donec totam faciem verteret, vt videret: ex quo collegit Pater Balthasar defectum omnino in oculo illius lateris: (est autem veriſimile fuſſe oculum finistrum, propter id, quod mox fuit ſecutum) interroganti autem Patri, an res ita haberet, fassus eſt, ita eſſe, & quòd illum defectum, in examine quando ingressus eſt Societatem cœlaffet, veritus ne-

pro-

propter eum reijceretur. Valde hoc sensit bonus Pater; certò sibi persuadens, quòd Superiores essent illum, cùm adhuc Novitius esset, dimissi: eò quòd defectus esset magnus, & nominatio in futuris Sacerdotibus, in quibus sinister oculus (qui Canonis appellatur) esset necessarius. Et Pater quidem hoc significauit ipsi Francisco, sed simul addens, quòd si vellet in Societate remanere, illud esset aptum & vnicum medium, si se offerret ad perfectionem Brasiliensem cum illis quadraginta, ad eam destinatis; modò ipse tantum virium & animi in se sentiret: nam si ita esset, recipiebat in se, id à Patre Ignatió Azeuedio impetraturum. Cui Franciscus promptissimè respondit, se libentissimè ad gloriosum adeò coeptum profecturum. Pater igitur Balthassar retulit P. Azeuedio magnam fratri illius virtutem, licet naturalem illum defectum haberet; & addidit: (quamuis planè casu) illum esse valde peritum pulsandi citharam, quod forte posset ex vsu esse ad moderandam sylvestrium illorum Indorum feritatem. Placuit hæc informatio P. Azeuedio: atque ita secum illum accepit: Quare defectus ille naturalis conuersus est in spiritualem eius fœlicitatem. Placuit enim D. nostro quod in ipsa nauigatione omnes quadraginta inciderent in manus Gallorum Hæreticorum; qui impotenti, ac diabolica furia, omnes Martyrio affecerunt, varijs mortis generibus, in odium Catholicæ Romanæ fidei, ad quam gentibus illis prædicandam properabant, quemadmodum fusè refert Petrus Ribadinerius in vita Patris Francisci Borgij, Lib. 2. c. 10.

P 2   tertij

tertij Societatis Generalis, qui illos mittebat.
 Cūm igitur crudeles illi Carnifices, mactandis il-
 lis insisterent, feruens Franciscus Godonus socios
 suos animabat sentētia illa, quam à suo Magistro
 audiuerat, dicens elata voce: eia fratres: ne dege-
 neremus à præcētis cogitationibus filiorum
 Dei. quibus verbis tantum animi robur illis adde-
 bat, vt simul omnes ad mortem subeundam lev-
 riliter offerrent, propugnantes tanquam fideles
 filij honorem sui cælestis Patris; summū ei, quem
 poterant, honorem tribuentes, cum quadraginta
 illis holocaustis, quæ de se ipsis obtulerūt in odo-
 rem suavitatis: quorū etiam fuit particeps P. ipse
 Balthassar ob illam ignis diuini amoris scintil-
 lam, quam in vnum eorum iniecit.

§. II.

Pater Antonius Padillius.

ALTER Nouitius, cum quo mihi singularis
 fuit consuetudo & amicitia, fuit P. Anro-
 nius Padillius, filius D. Ioannis Padillij;
 (qui nisi morte fuisset præuentus, esse debuit Prä-
 fess Castilliæ,) & D. Mariæ Acunniæ Comitissæ
 Buendij quorum vterque fuit sanguinis illustris-
 simi, nostræque Societati addictissimi: præcipue
 ipsa Comitissa, quæ in omni virtute excelluit. Vo-
 luit Deus illorū pietatem in hac vita remunerare
 dans eis filium vnum, & duas filias: omnes ad eō ad
 omnem virtutē propensos, & ab infinita eius mi-
 sericordia cum benedictionis dulcedinibus præ-
 uētos, vt vix excis esset, qui succedere vellet in Ius-

Pri-

primogenituræ; sed omnes se reciperen ad Sacru
Religionis portum: & altera duarum filiarum, D.
Aloysia Padillia, quæ mansit in sæculo; vt esset
matri Comes, edito voto perpetuae castitatis, co-
sta fuit petere dispensationem in illo voto, ob iu-
tas, quæ interuenierunt, causas; vt nubere posset, ad
familia successionem continuandam. Quæ tamen
semper in desiderio, & vita fuit religiosa: & cum,
viro mortuo, vidua mansisset; rebus suis benè cō-
positis facta est Monialis Carmelitana Discalcea-
ta; nec ita diu est, quod mortua sit, cum esset Prio-
ressa Monasterij Lermensis. Et nisi historiæ præ-
sentis terminos egrederer, maxima quæque dice-
re possem de parentibus, & filijs. Sed ut ad insti-
tutum nostrum veniamus, filius unicus D. Anto-
nius Padillius, qui proximè in Castiliæ præfe-
sturū post mortem parentis successisset: eius mor-
tis benè memor, & attendens, quām parum sit vi-
te adeò breui atque incertæ fidendum: si quidem
nihil certi habere poterat, quod sua prolixior es-
set futura, quām sui genitoris fuisset: ex Dei inspi-
ratione, ac impulsu statuit, sæculo abrenunciare,
& fieri Religiosus. Inclinauit autē potius ad So-
ciatæ, conscius feruoris & spiritus, quem in illa
vigere deprehendebat. Hoc eius animi decretum
peruenit ad aures D. Petri Manrici, Patrui sui, Ca-
nonici Sanctæ Ecclesie Toleranæ, qui ad ipsum li-
teras dedit, ponens ante oculos paternam domum,
cuius erat hæres; certamque spem promotionis
in sæculo; & alia huius generis: quorum filij hu-
ius sæculi magnam ducunt rationem, & qui suos
cognatos amore carnis, & sanguinis prosequun-
tur. Addebatque in litteris; nisi Antonius vellet,

P 3 ipsum.

ipsum existimare, has cogitationes esse pueriles, mitteret ad ipsum rationes, quibus ad talen mutationem induceretur. Ad quem Antonius misit octo folia chartae propria manu scripta, in quibus graues apposuit rationes, quibus ad seculo renunciandum, & Societatem ingrediendum inducebatur. Tales autem fuerunt rationes, ut Doctor Velazquius, Magistralis in eadem Ecclesia Toletana Canonicus, (qui postea fuit Archiepiscopus compostellanus) cui Patruus litteras Nepotis ostenderat, ut ipsum de retore consulteret: is, inquam, lectis literis, respondit se non posse sibi persuadere, eas rationes esse Nepotis eius, qui adeò esset iuuenis; sed aliquem Religiosum Societatis, aut alterius Institutii aut virum aliquem rerum peritum eas dictasse: quod si tamen Nepotis essent, iudicabat, negotium esse Dei: ac propterea non posse ab ipso Patruo tamē vocationem impediri. Quare Patruus ad Nepotem scriptit, dicens; facile coniisci, rationes illas non ipsius esse; sed alterius cuiuspiam, qui eas ipse dictasset. His literis acceptis D. Antonius contulit se ad Collegium Sancti Gregorij, quod est ordinis S. Dominicorum; & à Sacrae Theologiae Professoribus quæsiuit: an licet in casu aliquo iuramentum adhibere? Responderunt illi: si debitæ circumstantiae seruentur, non solū licere, sed etiam esse meritorium. Quod responsum ipso petente Theologo illi proprijs manibus subscriptum ei dederunt: ipse vero præmissa Confessione, & sacra Communione, hanc sententiam in eadem charta scriptit: cum nunc nunc confessus communicauerim,

Dico.

Dico coram Deo: & per ipsum Dominum, quem
suscepit quod nullus mihi rationes dictauerit, quas
ad V. Dominationem misi, sed meas illas esse: Idq;
propria manu subscriptis, chartamq; illam alijs
suis litteris inclusam, in quibus inclusa charta
mentionem, & rationem reddebat, ad Patruum
misit. Is, acceptas litteras & chartam Canonico
illi Velazquio ostendit, qui dixit: meritò esse tali
scripto fidem adhibendam, ac propterea non esse
D. Antonium à sua deliberatione impediendum.
Patruus tamē, vt magis sibi satisfaceret, voluit il-
lum venire Toletum, vt præsens cum illo ageret:
D. Antonius Toletum veniens per dies aliquot in
Patrui domo mansit, vt eius vocatio magis ex-
aminaretur, & probaretur. Quiam fatis perspectam
habens Patruus, adeò approbavit, vt cum ipsem
D. Petrus Manriquius sapius habuisset à Deo in-
spirationes, vt Societatem ingredieretur; hæceret
que valde dubius, nec se resolueret: videns Nepo-
nis resolutionem, & constantiam, ipse quoq; re-
soluit se, vt non amplius Dei Vocationi resiste-
ret; pudore affectus, quod iuuenis, in quo tot erat
qualitates, & circumstantiae ad manendum in sæ-
culo, plus haberet animi, & fortitudinis ad renu-
ciandum illi, quām ipse iam senex: & ita re ipsa
præsticit, & ingressus est Societatem, quod fa-
cilius computari potest, inter præclara P. Antonij
fakinora, qui ex tunc inciperet, exemplo suo, &
rationum suarum efficacitate animas ad Deum
conuertere. Approbante igitur Patruo, acces-
sit D. Antonius ad Patrem Emmanuel Lo-
petum Prouincia illius Præpositum Prouin-
cialem, Toleti tunc in domo nostra manenteus,

P. 4. a quo.

à quo petijt admitti in Societatem. Quod cùm ille differret, amplexus D. Antonius columnam prope domus portam, dixit: se inde non eximurum. Tunc Prouincialis dixit: si vis admitti, ad Castellanam Prouinciam te mittam: quia scilicet ita expediebat. Inierunt ergo consilium, ut moneretur P. Noster Generalis Franciscus Borgius (qui tunc erat in Aula Regis, cum Pij V. Pontificis Maximi Legato) qui litteras dedit ad Patrem Hieronymum Ribaldiū domus nostræ Vallis-Oletanæ Præpositum, ut illum ibi reciperet & sic D. Antonius venit Vallis-Oletum, exprimita renunciatione Iuris, quod ad suos Status, & temporalia bona habebat; & reliquis omibus præstitis, quæ necessaria erant, ut admittatur, flexis genibus coram omnibus suæ familiæ dixit Domino Nostro: gratias tibi Domine ago, quod liberior iam sim ad tibi seruendum, Mater igitur, & Auia D. Aloysya Padillia adhuc superstes (& quæ totius ditionis erat Domina) eum duxerunt ad domum nostram professam, vbi cum magna solennitate, ædificatione, & consolatione omnium fuit receptus, Anno 1572, cùm esset annorum octodecim. Inde missus fuit Metnam ad Tyrocinium, vbi Pater Balthasar Aluarez hanc curam suscepit, vt strenuè illum solidèque cælaret, tûm ob hominis qualitatem, & quod post biennium editurus esset solennem Professio nem; tûm, quod in eo inueniret solidam dispositionem, & capacitatem ad progressum in virtute, quem promittebat feruens adeò eius vocatio. Mortificabat ergo illum ad viuum circa honorem, ac delicias: duo scilicet capita, quæ Equites

iuue-

juuenes magni faciunt, & solent illi stenaciū ad-
herere: faciebat, vt comederet non solum cibos
communitatis ordinarios, sed illos etiam, à quibus
naturalē aliquam habebat auērsionem. Et cūm
intelligebat eum cibo aliquo delectari, iubebat a-
liquando ministrum; vt, cūm inciperet illum su-
mere, ex mensa auferret: curabat, vt iret interdum
ad portam, ibique cum mendicis cibū sumeret;
vestibus vteretur vilissimis & abiectissimis totius
domus; & reliquas publicas mortificationes præ-
staret, sicut alij nouitij. Ad quæ omnia valde prō-
ptum se exhibebat Antonius Padillius, cupiens
non cedere alijs; sed potius omnes præcedere, &
excellere: & quò maior in sæculo fuerat, eo se
magis in Religione abiiciebat. Cumque cæteri
Tyrones in more haberent, vt ad se mortifican-
dos breuiori ac detrita ueste induiti, comitarentur
diebus Sabbathi emptorem ad macellum, quasi
famuli essent domestici, & posita Culinaria ali-
qua tela super humeros portarent carnes, & in
manibus etiam exta. Quod idem Antonius præ-
stabat, mundum conculcans, ac de inanibus eius
pompis in huiusmodi probationibus & exercita-
tionibus triumphans. Quem cūm ego Vallis-O-
leti vidissem adeò elegantem, & Equo insidentem,
plurimis famulis stipatum, inter alios Equites,
valde admirans laudauit Deum, cūm audirem, i-
plum cum ingenti animi sui voluptate ire per pla-
teas Metinenes huiusmodi carnibus oneratum.
Videtur Deus D. N. Spiritum humilitatis ad agen-
dum cum domesticis ei infudisse. Nam cūm P.
Balthassar exaggerare soleret æqualitatem, quæ
esset in Societate, inter homines alia adeò in-

quales in nobilitate, Eruditione, & alijs dotibus, Antonius ita se omnibus in agendo accommodabat quasi eorum esset minimus. Nec id fecit soli, cùm esset Nouitius; sed eandem rationem tenuit cùm studeret, cùm esset concionator, cùm Rector, ac denique per totam vitam.

ORNAVIT illū Deus magno & acuto ingenio, adeoq; in litteris excelluit, vt per multos annos sacram Theologiam cum magna opinione propteretur in hoc S. Ambrosij Collegio, in quo haec scribo. Fuit etiam insignis concionator, nec minus in hoc munere, quā Lectoris excellens: & semper nihilominus adeò humilis, & nullius dignitatis studiosus, vt non minus exēplo suo, quā verbis & sententijs concionaretur. Et audiui, quod cùm die quadam coram Rege Philippo secundo in Capella eius Regia concionem habuisset: dixerit Rex aliquibus magnatibus: sufficiens concio est, quod hunc Patrem videamus in suggestu. Et cùm ego Rector essem Collegij, vehementer edificabar, & admirabar eius humilitatem, & subiectionem, quam in omnibus præ se ferebat.

COMMUNICATVS illi est P. Balthassaris spiritus, & magnum Orationis & Recollectionis desiderium; ideoque interdum spiritualia exercitia faciebat, cuius causa singulis ferè annis conferebat se ad Collegium Villa-Gartiense, in quo est Societas Tyrocinium, ibique per octo, & quindecim dies manens, intererat exhortationibus, alijsque deuotionis Exercitijs, atque si Tyro alius esset. Id autem faciebat sàpè in festis Nataliis, Septimana sancta, & in Paschate Resurrectiōnis: quibus diebus à lectionibus vacatur; & vi-

minis

minimum in generalibus studiorum remissionibus aut post longam aliquam peregrinationem, ut
hac recollectione fenuorem Spiritus repararet,
qui solet studijs, & varijs negotijs relaxari. Fuit
etiam huius Collegij S. Ambrosij, & Salmaricensis
Restor: quod officium cum tanta integritate,
& Religiosæ Observantia Zelo præsttit, vt se-
veritatis notaretur; ac diceretur à multis, quod
subditos nimium premeret. Et quoniam subdito-
rum filiorum Adam mos est, cum Reges, aut Prin-
cipes, cum Iudices, aut Prælati, & Gubernatores
eos premunt, id passioni, nimia severitati, aut non
recte gubernantium intentioni tribuere, non verò
Zelo boni eorum, qui ipsorum curæ sunt com-
missi: voluit P. Antonius in ultima sua ægritudi-
ne, ex qua obiit in hoc Collegio, in hacre satisfa-
ctionem dare. Nam cum Viaticum acciparet; &
studiosi ac Patres sanctissimum Sacramentum co-
mitaremur, in omnium præsentia protestatus est
coram Dño, quæ tunc erat suscepturnus: quod in to-
to suo regimine nihil fecisset quod nō intelligeret
esse ad maiorē Dei gloriā. Ex qua eius attestacione
ad hoc magis ego certū habui, quæliás certò mihi
persuadebā. Et nihilominus morte timebat propter
rationē Deo ipse reddendā: & cū hoc timore ei di-
cebat: si tu Dñe adeo es es erga me parcus, & tenax,
atq; ego erga te fui: magna esset mea miseria? cūm
Pater quidā adeo timidū eū videret interrogauit,
an conscientiæ remorsum sentiret ob aliq; lethale
peccatum in 40. annis, quibus fuisset in Societate.
Qui ille respondit, Iesu, quantum monstrum hoc
esset! Religiosum, & peccatum lethale? non est
cur ea de re agatur. AEgrotantem illum visitans

D. I. 2.

D. Iacobus Sarmientus Accunnius, (qui nunc
est Regis Catholici Legatus in Anglia) & interro-
gans causam tristitiae, ac mororis, quam prefer-
bat: respondit, se valde solicitum esse de sua fa-
lute: cui D. Iacobus dixit: & id vestra Reuerentia
timet? Respondit Pater Antonius, quid ergo
merem? si hoc non timeam. Sed placuit Domino
D. N. timorem hunc ab eo remouere, & spem qua-
dam certissimam suæ saluationis ei dare. Nam ac-
cepto Viatico, voluit solus remeare: & quam-
uis ex infirmitate adeo esset debilitatus, vt neq; in
ipso lecto mouere se posset: erecto tamen medio
corpo, & à puluinaribus remoto, mansit in o-
ratione, quasi duabus horis corā Crucifixo valde
deuoto, qui ibi erat; cum quo tanta cordis certi-
tudine & affectu loquebatur, vt stuporem adferret
cuidam Patri, perianuae ritas eum obseruanti.
Oratione absoluta circa septimam horam matu-
tinam Confessario suo dixit: hac nocte anima
mea peruenier ad coelum, vt Matutinas ibi cäceret;
& cum Confessarius diceret, medicos non existi-
mare tam breuem fore terminum: ipse idem repe-
tijt; & cum quasi intra se ipsum loqueretur, hec
verba audiebantur: quid est Domine, quod ti-
meam: cum mihi dixeris, quod me intra cortuum
habeas? si igitur intra cortuum me habes, eamus
quocunque volueris: nihil enim est mihi timen-
dum. In crepusculo vespertino petijt extremam
unctionem, & voluit totum Collegium adesse: &
cum non posset vocem extollere, submissè dixit
Patri, curam eius gerenti, vt suo nomine veniam
ab omnibus peteret de multis defectibus, quibus
in vita suæ decursu, & illius ægritudinis eos faci-
dali-

dalizasset. Et cum Pater ille ab eo peteret, ut eius efficitur in celo memor: ille adeo iam de sua salute erat securus, ut dixerit: faciam, quia ibi non sunt ingrati. Et tunc coepit submissa voce, & paulatim dicere: *Latatus sum in his quæ dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus. His & alijs similibus verbis dictis, animam suam Deo tradidit decima hora noctis eiusdem diei, quo dixit, i.e. in cœlum iterum ad Matutinas decantandas, magnâ nobis spem suam effet abluturus, ut posset cum omni puritate illas decantare, & recipere Palmam & coronam gloriae, quam erat promeritus propter tam multa, quæ in saeculo reliquit, ut Christum sequetur, & plurimum quod in Religione fecit, & laborauit, ut illi placeret.*

CAPUT XXI.

QV A RATIONE SE AD EXhortationes præpararet, daretq. in eisdem operam, ut Tyrones magnam aceive-
rent Instituti sui notitiam,
aestimationem, & a-
morem.

VAMVIS dixerimus de efficacitate exhortationum P. Bal-
thasaris ad Nouitios, non erit
abs re, modum explicare, quo
ad eas habendas se præparabat;
& quodnam ordinariè effet ea-
rum argumentum ad eos do-
cendos